

PM Rotel VIII (Dnr KS 2018/472)

Översyn av grundskyddet för pensionärer- Inriktning för nytt grundskydd

Remiss från Socialdepartementet

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Torun Boucher anför följande.

Ärendet

I Socialdepartementets utredning Översyn av grundskyddet för pensionärer – inriktning för ett nytt grundskydd lämnas ett antal förslag till reformer avseende garantipensionen och bostadstillägget.

Utredningens uppdrag har bland annat varit att analysera den nuvarande konstruktionen av grundskyddet och lämna förslag till förändringar som sammantaget ger bättre förutsättningar för dem med låga pensioner, på kort och på lång sikt. En förutsättning har varit att värna om den så kallade intjänandeprincipen i den inkomstbaserade ålderspensionen, inklusive pensionssystemets drivkrafter till arbete. Även balansen mellan grundskyddsnivån och intjänandetakets nivå har övervägts. Vidare har ett särskilt fokus legat på åtgärdernas effekter på pensionsgapet mellan kvinnor och män. Uppdraget har omfattat hela grundskyddet med beaktande av både garantipension, bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd. Socialdepartementet har remitterat utredningen till staden för yttrande.

Remissen finns att läsa i sin helhet på [regeringens hemsida](#).

Beredning

Ärendet har remitterats till Stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret är positivt till de förslag som finns i Socialdepartementets utredning.

Mina synpunkter

Jag välkomnar regeringens initiativ att se över konstruktionen av grundskyddet för pensionärer och jag är positiv till utredningens förslag att höja både garantipensionen och bostadstillägget för pensionärer. Detta kommer leda till en större ekonomisk trygghet för den ökande grupp av äldre som, på grund av låga pensioner, faller under gränsen för vad som räknas som låg ekonomisk standard.

Med hänvisning till de höga boendekostnaderna i Stockholms stad vill jag särskilt lyfta fram behovet av höjt bostadstillägg för pensionärer. Äldre ska inte behöva flytta eller tacka nej till att flytta till en anpassad lägenhet på grund av ekonomiska skäl.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Stockholm den 17 maj 2018

TORUN BOUCHER

Bilaga

Översyn av grundskyddet för pensionärer – inriktning för ett nytt grundskydd (Ds 2018:8), sammanfattning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Utredningens uppdrag har bland annat varit att analysera den nuvarande konstruktionen av grundskyddet och lämna förslag till förändringar som sammantaget ger bättre förutsättningar för dem med låga pensioner, på kort och på lång sikt. En förutsättning har varit att värna om den så kallade intjänandeprincipen i den inkomstbaserade ålderspensionen, inklusive pensionssystemets drivkrafter till arbete. Även balansen mellan grundskyddsnivån och intjänandetakets nivå har övervägts. Vidare har ett särskilt fokus legat på åtgärdernas effekter på pensionsgapet mellan kvinnor och män. Uppdraget har omfattat hela grundskyddet med beaktande av både garantipension, bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd.

Nuvarande principer för garantipensionen

Garantipensionen är ett grundskydd i den allmänna pensionen som är till för den som haft liten eller ingen arbetsinkomst under livet.

En pensionär som är 65 år eller äldre har rätt till garantipension om hen varit bosatt i Sverige i minst tre år. Har personen i fråga inkomstgrundande pensioner som till exempel inkomstpension, änkepension eller utländsk pension, minskas garantipensionen stegvis för att sedan upphöra helt när du nått en viss nivå. Om de inkomstgrundande pensionerna är över 11 650 kronor i månaden och personen är ensamstående är garantipensionen helt bortreducerad. Är personen gift ligger beloppet på 10 326 kronor per månad. Båda beloppen är före eventuellt skatteavdrag. Som mest kan garantipensionen bli 8 076 kronor för ensamstående och 7 204 kronor i månaden för gifta.

Nedan sammanfattas utredningens huvudsakliga förslag.

En höjd garantipension med ett tilläggsbelopp för dem med svagast ekonomi

I utredningen konstateras det att inkomstspridningen har ökat sedan den nuvarande utformningen av grundskyddet infördes 2003. Den ökade inkomstspridningen har medfört en ökad andel med relativt låg ekonomisk standard bland gruppen äldre. Den huvudsakliga förklaringen till detta är att inkomstökningarna hos de förvärvsarbetande har varit betydligt större än inkomstökningarna hos pensionärer. Därmed har gränsen för låg ekonomisk standard ökat snabbare än pensionärernas inkomster. Fler pensionärer faller därmed under denna gräns.

Att inkomstillväxten har varit större hos förvärvsarbetande än hos pensionärer förklaras i sin tur av att den reala tillväxten under de senaste 20 åren har genererat relativt kraftiga löneökningar. Kopplingen mellan pensionsinkomster och den reala tillväxten har varit begränsad. Förklaringen till detta finns i pensionssystemets utformning, där uttagna inkomstgrundade pensioner och garantipensionerna inte följer inkomstutvecklingen i samhället genom att de följsamhetsindexeras respektive prisindexeras. Regelverket för garantipensionen utformades under 90-talet efter tid av hög inflation och låg tillväxt. Fokus låg därför på att realsäkra pensionen. Tanken var också att garantipensionen successivt skulle fasa ut i takt med den reala tillväxten.

Med anledning av ovanstående föreslår utredningen bland annat att:

- Garantipensionen ska höjas för både gifta och ogifta. Avräkning ska ske mot allmän pension på samma sätt som görs idag. Utredningen föreslår en höjning av nuvarande garantipensionsnivå (grundnivån), som exempel har utredningen räknat med 200 kronor per månad för både gifta och ogifta (0,052 prisbasbelopp per år).

I utredningen föreslås även ett tilläggsbelopp till garantipensionen. Det nya tillägget ska ges med ett högre belopp till ensamstående (ogifta och likställda med ogifta) än till sammanboende (gifta och likställda med gifta) och prövas mot tjänstepension och positiva nettokapitalinkomster.

- Tilläggsbeloppet i garantipensionen ska införas med ett högre belopp för ogifta än för gifta. Tilläggsbeloppet ska avräknas mot tjänstepension och nettokapitalinkomster med 48 procent. Utredningen har som exempel utgått från ett tilläggsbelopp på 700 kronor (0,181 prisbasbelopp per år) för ogifta respektive 200 kronor (0,052 prisbasbelopp per år) för gifta per månad. När dessa belopp kombineras med höjningen av grundnivån ger det ett sammantaget maximalt belopp på 900 kr (0,233 prisbasbelopp per år) för ogifta och 400 kr (0,104 prisbasbelopp per år) för gifta.

Ett förstärkt och mer ändamålsenligt bostadstillägg

Bostadskostnaderna har ökat snabbare än bostadskostnadstaket i bostadstillägget. Den kraftigaste ökningen av de löpande kostnaderna återfinns inom hyresbeståndet, framför allt inom nyproduktionen. Hyresbostäder är också den vanligaste boendeformen bland pensionärer med bostadstillägg. Under perioden har det dock skett andra höjningar av stödet än höjningar av bostadskostnadstaket. Utredningen menar dock att en utveckling som fortsätter mot att en stor andel av pensionärer med bostadstillägg har en bostadskostnad över taket riskerar att påverka det grundläggande syftet om att nivån på bostadstillägget ska vara relaterad till bostadskostnaden. Utredningen föreslår därför bland annat att:

- Bostadskostnadstaket i bostadstillägget ska höjas till 7 000 kronor per månad.

Beredning

Ärendet har remitterats till Stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 29 april 2018 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret är positivt till de förslag som finns i Socialdepartementets utredning *Översyn av grundskyddet för pensionärer – inriktning för ett nytt grundskydd*. Det är välkommet att utredningen innehåller förslag som syftar till att ge äldre personer med låga pensioner bättre ekonomiska förutsättningar. Exempelvis genom att höja såväl garantipensionen för gifta och ogifta som bostadskostnadstaket i bostadstillägget.

Stadsledningskontoret anser att förslagen kan ge stöd i stadens arbete för att nå visionen om *Ett Stockholm för alla* och verksamhetsmål 1.7 *Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet*.

Utöver att förslagen har positiva effekter för äldre personer med låga pensioner kommer de också ha positiva ekonomiska konsekvenser för kommunsektorn. Detta genom att försörjningsstödet som belastar kommunernas budgetar beräknas minska något som en följd av högre garantipensioner. Likaså kommer en högre inkomst i form av garantipension innebära att mer skatt betalas av berörda individer. För denna grupp äldre är det framför allt den kommunala inkomstskatten som ökar, vilket enligt utredningens beräkning innebär en ekonomisk förstärkning för primärkommuner och landsting med 692 miljoner kronor.